

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Чугуївської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №7
Чугуївської міської ради
Харківської області

_____Л.В. Маланіна

“ _____ ” _____ 2019 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 1-4-х класів

**ЧУГУЇВСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І- ІІІ СТУПЕНІВ №7
ЧУГУЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ПОГОДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради
Чугуївської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів

№7 Чугуївської міської ради
Харківської області

від 16.05.2019 протокол № 6

Голова педагогічної ради

_____Л.В.Маланіна

Загальні положення освітньої програми

Освітню програму Чугуївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1-2-х класів), листа Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 №1/9-332 щодо затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти, наказу Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів; постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (3-4 класи), наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня» (3-4 класи).

Освітня програма початкової освіти (далі –освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації Чугуївською загальноосвітньою школою І-ІІІ ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти (далі – Державний стандарт).

Складові освітньої програми

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу складає 805 годин/навчальний рік; 2-4 класів – 2695 годин/ навчальний рік: 2 класи – 875 годин/ навчальний рік; 3 класи – 910 годин/навчальний рік; 4 класи – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Чугуївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Відповідно до мов навчання в Чугуївській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області у 3-4 класах передбачено окремі варіанти навчальних планів початкових класів з українською мовою навчання з вивченням російської мови (таблиця 1), у 1-2-х

класах передбачено варіант навчального плану початкової школи з українською мовою навчання (таблиця 2).

Навчальний план Чугуївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, у якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

На основі типових навчальних планів Чугуївська загальноосвітня школа I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області складає на кожен навчальний рік робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Освітню програму Чугуївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області для I ступеня укладено за такими основними освітніми галузями.

1 та 2 клас НУШ:

Мовно-літературна (українська мова і літературне читання, англійська мова)

Математична (математика)

Громадянська та історична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна («Я досліджую світ»)

Мистецька (мистецтво або музичне мистецтво і образотворче мистецтво)

Технологічна (дизайн і технології)

Інформатична (інформатика з 2 класу)

Фізкультурна (фізична культура)

3-4 класи:

Освітня галузь "Мови і літератури" з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальному плані реалізується через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Мова корінного народу, національної меншини (мова і читання)", "Іноземна мова".

Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - "Математика", "Природознавство".

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я у світі".

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура".

Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво".

У початковій школі може здійснюватися поділ класів на групи при вивченні інформатики, англійської мови відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований у Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Згідно з рішенням Чугуївської міської ради та її виконавчого комітету класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1 клас) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову використаний на посилення предметів інваріантної складової. Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається Чугуївською загальноосвітньою школою I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальному плані Чугуївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області.

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складової навчального плану. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Викладання фізичної культури у 2019/2020 навчальному році буде здійснюватися за модулями, визначеними на засіданні шкільного методичного об'єднання вчителів технолого - естетичного циклу(протокол від 29.05.2019 № 5). Модулі з фізичної культури, визначені шляхом анкетування учнів з урахуванням матеріальної бази школи щодо вивчення фізичної культури:

3-4 класи – Школа пересувань, школа м'яча, школа культури рухів з елементами гімнастики.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання у закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати учитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

1 та 2 клас НУШ:

- 1) вільне володіння державною мовою;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- 5) інноваційність;
- 6) екологічна компетентність;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність;
- 8) навчання впродовж життя;
- 9) громадянські та соціальні компетентності;
- 10) культурна компетентність;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність;

та **наскрізних умінь**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

3-4 класів:

- 1) уміння вчитися;
- 2) ініціативність;
- 3) підприємливість;
- 4) екологічна грамотність;
- 5) здоровий спосіб життя;
- 6) соціальна та громадянська компетентності.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

1 та 2 клас НУШ:

Мовно-літературна

Математична

Громадянська та історична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна

Мистецька

Технологічна

Інформатична (інформатика з 2 класу)

Фізкультурна

3-4 класи:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах(таблиця 3, для 3-4 класів), (таблиця 4, для 1-2 класів).

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

У 1-2 класах очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Основними формами організації освітнього процесу у 3-4 класах є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які учитель організує у межах уроку або у позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання учитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
 - навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
 - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
 - якість проведення навчальних занять;
 - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
 - контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
 - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма початкової освіти Чугуївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням Чугуївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області освітня програма може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма Чугуївської загальноосвітньої школи I-III ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-

сайті Чугуївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області.

На основі освітньої програми Чугуївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області складається та затверджується навчальний план Чугуївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7 Чугуївської міської ради Харківської області, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Таблиця 1
до освітньої програми
Чугуївської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №7
Чугуївської міської ради
Харківської області

**Навчальний план
початкової школи з українською мовою навчання
з вивченням російської мови**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		3	4	Разом
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7	7	28
	Російська мова (мова національної меншини)	2	2	8
	Іноземна мова	2	2	7
Математика	Математика	4	4	16
Природознавство	Природознавство	2	2	8
Суспільствознавство	Я у світі	1	1	2
Мистецтво	Мистецтво*/музичне мистецтво, образотворче мистецтво	1	1	4
Технології	Трудове навчання	1	1	4
	Інформатика	1	1	3
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	4
	Фізична культура**	3	3	12
Усього		22+3	22+3	84+12
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	4
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23	88
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26	100

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», використовуючи години варіативної складової.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Таблиця 2
до освітньої програми
Чугуївської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №7
Чугуївської міської ради
Харківської області

Навчальний план
початкової школи з українською мовою навчання

Назва освітньої галузі	Класи	Кількість годин на рік				
		1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	Разом
Інваріантний складник						
Мовно-літературна	315	350	350	350	1365	
Іншомовна						
Математична	140	140	140	140	560	
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	105	105	105	105	420	
Технологічна	35	70	70	70	245	
Інформатична						
Мистецька	70	70	70	70	280	
Фізкультурна*	105	105	105	105	420	
Усього	770	840	840	840	3290	
Варіативний складник						
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	35	35	70	70	210	
Загальнорічна кількість навчальних годин	805	875	910	910	3500	
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	20/700	22/770	23/805	23/805	/3080	
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	910	910	3500	

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Таблиця 3
до освітньої програми
Чугуївської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №7
Чугуївської міської ради
Харківської області

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти І ступеня
(затверджені наказом МОН від 29.05.2015 № 584)**

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
2.	Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класи
3.	Літературне читання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класи
4.	Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
5.	Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
6.	Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
7.	Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
8.	Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
9.	Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
10.	Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
11.	Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3–4 класи
12.	Російська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання 1–4 класи
13.	Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл

Таблиця 4
до освітньої програми
Чугуївської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №7
Чугуївської міської ради
Харківської області

**Програмно-методичне забезпечення освітньої програми
для учнів І ступеня**
(затверджено рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України
від 22.02.2018)

№ п/п	Назва навчальної програми
1	ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, розроблена під керівництвом О.Я.Савченко